

Міжнародна функція НБУ визначається діяльністю з представлення інтересів України в центральних банках інших держав, міжнародних банках та інших кредитних установах, де співробітництво здійснюється на рівні центральних банків, а також іншими функціями.

Вищезазначені функції притаманні також центральним банкам у країнах з розвинутою ринковою економікою, де функціонує дворівнева банківська система, причому самі функції, які окреслюють особливості діяльності центрального банку, є продуктом еволюції функціонування банків, заснованих на тривалому історичному процесі поступового зосередження права на емісію банкнот, а також зобов'язань щодо обслуговування уряду в найбільш надійних банках [3, с. 96]. Отже, аналіз змісту вказаних функцій свідчить про їх публічну природу, оскільки від їх реалізації залежить стан банківської системи і фінансової системи в цілому.

Банківське регулювання, як основна функція НБУ, передбачає діяльність з правотворчості, організаційну, економічну та інші види діяльності. Закріплення в Конституції України мети діяльності (основна функція) центрального банку – забезпечення стабільності грошової одиниці й у Законі про НБУ – права монопольного здійснення емісії національної валюти та організації її обігу означає, що центральний банк наділено виключним правом емісії банкнот у будь-яких формах – готівковій чи безготівковій.

Щодо функції розробки основних засад грошово-кредитної політики, то вона залишається найголовнішою функцією центрального банку серед інших публічних функцій регулювання банківської діяльності в її широкому розумінні, оскільки ця функція суттєво впливає на функціонування всієї фінансової системи. Проте функція банківського регулювання за метою здійснення та змістом передбачає розробку норм, що регулюють банківську діяльність, і логічно вважати, що щорічний документ «Основні засади грошово-кредитної політики» є також актом, який НБУ має розробляти в межах проведення державної політики регулювання банківської системи і банківської діяльності.

Отже, за фінансово-правовим призначенням діяльності НБУ функції поділяються на публічні та не публічні. Публічні функції НБУ поділяються на основні (функції банківського регулювання) та інші (правотворчі, методологічні, організаційні, економічні, міжнародні, контрольні). Здійснення НБУ публічних функцій дає змогу говорити про нього як суб'єкта забезпечення правоохоронної функції держави у її широкому розумінні. Непублічні функції, тобто внутрішньо-управлінські, притаманні НБУ як суб'єкту керування власними структурними підрозділами та організаціями.

Список бібліографічних посилань

1. Фінансове право України : підручник / за ред. К. П. Кучерявенка. Київ : Юрінком Інтер, 2010. 320 с.
2. Про Національний банк України : закон України від 22.05.1992 № 679-XIV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14> (дата звернення: 12.03.2019).
3. Мочерний С. В., Трищак Л. С. Банківська система України. Львів : Тріада плюс, 2004. 304 с.

Одержано 16.03.2019

УДК 355.1

Павло Олександрович ЯКОВЛЄВ,

кандидат юридичних наук, докторант юридичного факультету

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0172-5946>

ІНСТИТУТИ ГРОМАДСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК СУБ'ЄКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Інформаційна безпека держави і суспільства є складним і багатоаспектним поняттям. Тривалий час експерти і науковці зауважували, що попри численні згадки зазначеного поняття уніфікованого нормативного визначення цієї категорії не існує [1]. У нормативній площині категорія «інформаційна безпека» згадується у багатьох нормативних актах, проте її зміст не розкривається і контекст розуміння слід з'ясовувати орієнтуючись на предмет правового регулювання конкретного акту. Якщо звернутися до найвищого, конституційно-правового рівня

нормативного регулювання, то ми маємо констатувати, що категорія «інформаційна безпека» зазначається у ст. 17 Основного Закону у контексті того, що забезпечення інформаційної безпеки України є «справою всього українського народу» [2]. Зазначимо, що такий спосіб нормативного закріплення є неоднозначним за змістом, оскільки достеменно не зрозуміло як саме і у яких формах народ України має «забезпечувати» інформаційну безпеку. Не пояснюють ситуацію і інші законодавчі акти. Зокрема, у ст. 3 Закону України «Про інформацію» від 07.10.1992 р. № 2657-XII зазначається, що забезпечення інформаційної безпеки є основним напрямом державної інформаційної політики [3]. Поряд із цим, у ст. 3 Закону України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 р. № 2469-VIII зазначається, що інформаційна безпека є складовою національної безпеки і виступає елементом державної політики у сфері забезпечення національної безпеки на рівні з воєнною, зовнішньополітичною, державною, економічною, екологічною, кібернетичною безпекою [4].

Сьогодні громадянське суспільство України представлене різноманітними інституціями, коло яких є значним і чисельним. Зокрема, у відповідності до п. 2 Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 976 від 05.11.2008 р. до інститутів громадянського суспільства належать громадські організації, професійні та творчі спілки, організації роботодавців, благодійні і релігійні організації, органи самоорганізації населення, недержавні засоби масової інформації та інші непідприємницькі товариства і установи, легалізовані відповідно до законодавства [5].

Виходячи з узагальнення положень чинних нормативних актів є підстави виокремити такі форми участі інститутів громадянського суспільства у забезпеченні інформаційної безпеки держави:

- взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства щодо протидії інформаційній агресії проти України (п. 5 Доктрини інформаційної безпеки). Інститути громадянського суспільства мають у своїй діяльності використовувати наявні засоби комунікації у такий спосіб, щоб не допустити або попередити агресивний вплив деструктивної пропаганди з боку недоброзичливих суб'єктів [5];

- сприяння інституціями громадянського суспільства державних органів з метою інформаційної підтримки комерційної, гуманітарної, просвітницької, культурної та іншої діяльності за межами України та сприяння розвитку основ громадянського суспільства (п. 5 Доктрини інформаційної безпеки);

- сприяння державі у визначенні інноваційних підходів до формування системи захисту та розвитку інформаційного простору в умовах глобалізації та вільного обігу інформацією (п. 1 Доктрини інформаційної безпеки). Національна практика забезпечення інформаційної безпеки вказує на те, що у багатьох випадках ініціаторами інноваційних підходів до протидії посяганням на інформаційний простір держави є особливі суспільні утворення – так звані «мозкові центри», які фахово займають експертизами соціально-політичної обстановки і представлені різного роду аналітичними центрами, експертними групами, установами прогнозування тощо;

- розпізнавання та протидія технологіям впливу на свідомість громадян, що спрямовані на розпалювання національної і релігійної ворожнечі, пропаганду агресивної війни, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом або порушення суверенітету і територіальної цілісності України (п. 1 Доктрини інформаційної безпеки);

Своєрідною адміністративно-правовою гарантією успішного виконання інститутами громадянського суспільства навантаження щодо протидії загрозам інформаційної безпеки є положення, що закріплене у ст. 10 Закону України «Про національну безпеку України». У відповідності до вказаної статті громадським об'єднанням, зареєстрованим у встановленому законом порядку, гарантовано право отримувати в установленому порядку від державних органів, зокрема від керівників складових сектору безпеки і оборони, інформацію з питань діяльності складових сектору безпеки і оборони, крім інформації з обмеженим доступом. Така інформація дає змогу інститутам громадянського суспільства оперувати точною інформацією, що віддзеркалює реальний стан справ у відповідній сфері.

Слід зауважити, що більшість форм участі інститутів громадянського суспільства у забезпеченні інформаційної безпеки України реалізуються у межах взаємодії та співробітництва з органами державної влади та містять у своїй основі сприяння владним інституціям у виконанні завдань щодо попередження відвернення шкідливих посягань на інформаційне середовище держави. Таке співробітництво вирішує також і блок суміжних питань щодо зміцнення основ громадянського суспільства, зближення громадськості і державних інституцій, підвищення рівня правової свідомості і правової культури громадян.

Список бібліографічних посилань

1. Захаров Є. Інформаційна безпека: що захищаємо? // Права людини. Інформаційний портал Харківської правозахисної групи : сайт. URL: <http://khp.org/index.php?id=1379486767> (дата звернення: 03.03.2019).
2. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
3. Про інформацію : закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. Ст. 650.
4. Про національну безпеку України : закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 31. Ст. 5.
5. Про затвердження Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади : постановою Кабінету Міністрів України від 05.11.2008 № 976. *Офіційний вісник України*. 2008. № 86. Ст. 2889.

Одержано 07.03.2019

УДК 342

Тетяна Іванівна ЯМКОВА,

*студентка юридичного факультету
Львівського державного університету внутрішніх справ
(науковий керівник – Проць І. М., кандидат юридичних наук,
доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін
Львівського державного університету внутрішніх справ)*

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ ЖІНОК У ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Сьогодні, б здавалося, питання гендеру у Європі є досить дослідженим та вивченим. Права жінок не утискаються, а навпаки. Але якщо подивитись на дане питання з огляду життєвої практики, то все зовсім не так. Багато порушень можна спостерігати у трудових відносинах коли, наприклад, перевагу у керівних посадах надають чоловікам.

Якщо говорити про Україну, то маємо Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків» від 8 вересня 2005 року. Зокрема, стаття 3 цього Закону говорить, що державна політика щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків спрямована на:

- утворення гендерної рівності;
- недопущення дискримінації за ознакою статі;
- застосування позитивних дій;
- запобігання та протидію насильству за ознакою статі, у тому числі всім проявам насильства стосовно жінок;
- забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у прийнятті суспільно важливих рішень;
- забезпечення рівних можливостей жінкам і чоловікам щодо поєднання професійних та сімейних обов'язків;
- підтримку сім'ї, формування відповідального материнства і батьківства;
- виховання і пропаганду серед населення України культури гендерної рівності, поширення просвітницької діяльності у цій сфері;
- захист суспільства від інформації, спрямованої на дискримінацію за ознакою статі [1].

Отже, українська держава всіляко сприяє гендерній рівності. Але часто роботодавці не хочуть брати на роботу жінок, оскільки вони можуть піти у декрет або певні фізіологічні особливості можуть завадити виконувати якісно робочі функції. Якщо ж говорити за правоохоронні органи то ситуація, на мою думку, все ж таки є трохи кращою. Після прийняття Закону України «Про Національну поліцію» багато осіб жіночої статі пішли у ряди поліцейських, в основному на службу у патрульну поліцію. Також варто зазначити, що в нашій державі трьом жінкам присвоєно звання генерала поліції, а ще маємо одну жінку генерала у військовій галузі. Але не зважаючи на це в Україні виділяють такі проблемні питання в діяльності жінок-поліцейських:

- проблеми, що виникають через необхідність поєднання служби із домашніми обов'язками;
- протиріччя між інтересами державної служби та репродуктивною функцією жінок;